

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna naročnina 50.— D
mesečna 4.— „
Inozemstvo celoletno 100 D.
Posamezne številke se računijo po 1 Din
Inserati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 75 p.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Poedinec in država.

Dr. M. Malnerič:

Politični programi morajo temeljiti na etičnih idejah. Takšna pravna ideja je prirodno pravo poedinega človeka. Odkloniti je tedaj vsak politični program, ki ne priznava tega temelja in ki ne daje poedincu neposrednega pravnega odnosa do države. Ne sme nas tedaj motiti mnenje sociologov: da se posamezniki ne družijo v državo, ampak da „sestavljajo državo“ manjši družabni organizmi, — priznavajočih s tem poedincu le posredni odnos do države potom rodbine, stanu, družabnih skupin. Toda v državi, vsaj v moderni, je vsak poedinec pravni subjekt, so poedinci člani državne skupnosti. Prirodnih pravnih dajajo poedincu še-le družabni organizmi, ne dodeljuje mu jih država, ampak jih mora država le z ustavo zadržati, z zakoni braniti in ohranjati. Ni tedaj ustava prazen zvok, marveč ustava je zadržano pravo, da ne določate v državi samo moč in milost; ravno ustavni zakoni vplivajo najbolj na razvoj naroda. Glavna stvar v politiki niso tedaj kakšne gnotne, kraljevine dobrine. Na podlagi ustave mora sloneti vsa ostala zakonodaja.

Temelj cele politike je: da je „človek človeku sveta stvar“ (Seneca). Nepravilna je tedaj trditev, da ni v javnosti, v državi poedinec — nič, a vse le „načelo“. Državljan mora imeti svojo ustavno svobodo, svoje „subjektivne javne pravice“, zavarovane z rednim in upravnim sodstvom, ki se vrši na podlagi zakonov, počivajočih na ustavi in določajočih državljanom konkretne pravice.

Samo absolutizem pozna neomejeno moč države; pripomniti pa je, da ni mogoč samo absolutizem vladarja-poedince, ampak tudi ljudski despotizem, despotizem množice; ta despotizem je tam, kjer ne odločuje o življenju in premoženju, o obtožbi in obsodbi državljan zakon, ampak množica stranke. A je tudi platonski despotizem, ki stavi državi nalogo, vzgajati državljane h kreposti: vladi takšne države ni državljan nikoli zadosti čednost, sledi mu na dom, v duha, v misli, v srce. Je to platonizem, ki zamenjava politiko z vzgojo in ki hoče napraviti državljane čednostne z vsemi pripomočki posvetne oblasti, ne da bi jih vprašal, ali s tem soglašajo, ali ne; radi tega je ta fanatični platonizem soroden z machiavelizmom. Ni sicer svobode brez kreposti,

ki vzdržuje in ohranja države, toda tudi politična svoboda je pravna dobrina. Ravno s poseganjem v pravice državljan, najprej v zasebne, potem v javne, ruši despotizem samozavest državljan ter tako polagoma uniči pravno moč naroda. Ni tedaj resnične politične svobode brez politične svobode poedince. Zato odklanjamo vsako diktaturo, tudi „diktaturo proletarijata“.

Zavračati moramo zahtevo v političnem programu NLS, da naj bo država „nepriistranska zaščitnica enake pravice vseh lojalnih državljanov.“ Kateri državljan so lojalni in kateri nelojalni? — Kdo naj o tem odloča, zlasti tam, kjer se vladajoče stranke istovetijo z edino lojalnimi? — Ali naj postanejo tako za „nelojalne“ državljane označeni državljani brezpravni? To razlikovanje državljanov v programu NLS je proti ustavno, kajti ustava določa: „Vsi državljani so pred zakonom enaki. Vsi uživajo enako zaščito oblasti.“

K politični svobodi spada tudi red, ki določa način in mero udeležbe poedince kot člana državnega ljudstva pri tvorbi in pri izvrševanju obče volje. Nima tedaj poedinec v državi samo negativnega položaja, ki zahteva, da uživa poedinec svojo svobodo v mejah zakonov, tudi nima poedinec samo pozitivnega položaja, kateri mu daje predvsem pravno zaščito, da zanj država pozitivno nastopa in deluje, ampak poedinec vpliva kot aktivno bitje, ki ni samo umeten stroj, tudi na zakonodajo in na upravo, na prvo predvsem z volilno pravico, na drugo s svobodno upravo: z društveno upravo v društvih, s samoupravo v pravnem smislu potom samoupravnih teles — poleg vlade, ki je svobodni upravi odstopila dele svojih funkcij in prav, — ter naposled s samoupravo v državljanem, političnem smislu z aktivnim sodelovanjem pri državnih opravilih, kot nastopajo na primer sodniki-lajiki, porotniki itd.

„Svobodna uprava je tedaj povsem svojem bistvu in po svojem dejanskem obstoju izraz iste ideje, iz katere izvira svobodna zakonodaja, dá, je samo le-te zaključek.“ (L. Stein).

Zato pa ima svobodna uprava, predvsem samouprava, svoje mesto poleg vlade, akoprav pod slednje nadzorstvom, katera izvira iz načela državne enotnosti in ki je vrši predstaviteljica te državne enotnosti, vlada.

Ne smemo tedaj prenizko ceniti samouprave; povsem nepojmljivo pa bi bilo, zahtevati „lastno zakonodajo“ z „nelastnimi“ upravnimi organi, t. j. s centralistično upravo, ne da bi bilo zanikati, da morda kaj takšnega ni na celnem svetu moči najti. „Praksa“ postavljarskatero pojme na glavo. Vendar je opravičeno mnenje, da je iskati smetati bolj v zakonodaji, kot v upravi.

Da pa morajo ostati ravno svoboda poedince in njega ustavne pravice enake v veliki, ali pa v majhni državi, v skupni kraljevini SHS, kakor tudi v vsaki izmed eventualnih posameznih južnoslovenskih, federalistično vezanih držav ni potreba posebe dokazovati.

Amerikanskemu državljanu Združenih držav daje ravno največjo državljansko zavest — enaka skupna ustava.

Protič.

Sedanji volilni boj v naši državi priča, da gre naša država v težke ustavne boje, v kakršne so se zapletle vse nove, takozvane nacionalne države. Tudi Amerika (Zedinjene države) je ob svojem postanku doživljala podobne ustavne boje. Prvi pot so pri volitvah v parlament (tam senat) zmagali centralisti, pozneje pa nikoli več in ogromna ta država se je uredila na federativni podlagi.

Predlansko leto, ko je naš list začel izhajati, smo ponovno zapisali, da je avtonomija potrebna, ker se centralizem, čeprav ga parlament in kralj uveljavita, nujno mora sesuti sam v sebi, kakor to jasno sledi iz rezultatov biološke in sociološke vede. In pristavili smo, če merodajni ljudje tega pravočasno ne vidijo, da bo klic po avtonomiji zaglušil krik po — federaciji.

Danes smo že tam. Danes ne gre več le za nekakšno ozko avtonomijo, danes se bojujemo že povsem jasno in odkrito za lastno državnost, za — federalizem. Vsako ljudstvo bodi na svoji rodni zemlji svoj gospod. Naj se vlada samo po svojih zmožnostih in gospodarskih ter socialnih potrebah!

Da je temu tako, dokazuje samostojen nastop Stojana M. Protiča, ki je za široko ljudsko samoupravo, ni pa federalist. Ta mož je v prejšnji srbski kraljevini dolgih štirideset let bil vodnik največje srbske stranke, takomenovane radikalne. Vse hude ustavne boje z bivšo dinastijo Obrenovičev je on vodil zmagovalno do uspehov. Mož je silno izobražen v državnih vedah. V Srbiji je znano, da je tudi pošten in da mu politika ni bila dobičarski posel, zakaj mož je še danes, na svoja stara leta, praznih rok. In s tem je povedano zelo veliko za vsakega, ki je poznal gospodarske, politične in socialne razmere v bivši kraljevini srbski. Ta mož je po več kot štiridesetih letih zapustil stranko, ki je ž njo rastel, se bojeval in jo ustvarjal, ko je videl, da je krenila na pogubonosna pota centralizma in plemenske hegemonije in on ni bil v stinju jo odvrniti od tega.

Stojan M. Protič nastopa pri teh volitvah samostojno. Njegovo stališče ni lahko. Ampak politično pošteno je in v tem tiči njegova vera v zmago. Zakaj nastopa samostojno in proti lastni stranki, ki je danes vladna in edina pri vodstvu državnih poslov? Zato, da bi postal poslanec? O ne! On bi bil lahko ministar in poslanec povsodi v Srbiji, kjer bi se le hotel postaviti. Toda njemu ne gre za osebo, temveč za državo, katero je soustvarjal in za ljudstvo, da bi bilo za to državo in ne proti njej. Mi, ki smo živeli v stari Avstriji, vemo kaj pomeni država v ljudskem srcu, ako je večina proti nji. In v Avstriji so bili vsi narodi proti njej in kvečjemu Nemci so bili za njo. Nikoli bi Avstrija tako neslavno ne razpadla, ako bi znala in hotela zadovoljiti svoje narode. Protič to vidi in ve, kako je danes ljudstvo v tej državi nezadovoljno. Vse zlasti, kako nezadovoljni so danes Hrvati in Slovenci v tej državi, v katero so vstopili z veseljem. Zato hoče on, da se ta država uredi bolj pravično in njeni prirodni sestavi bolj odgovarjajoče, ker kot izkušen državnik dobro vé, da vsi ljudje ne morejo na eno samo centralistično kopito, pa naj bi bilo to še tako lepo, ne pa tako pokvečeno, kakor je v resnici.

Protič bi bil lahko marsikateremu politiku pri nas zgled. On postavlja ljudsko korist nad koristi lastne stranke. Kaj pa je stranka? Stranke so zgolj instrument, s katerim se dosega gotovi obče koristni in obče potrebni nameni in cilji. Če pa postane ta instrument neporaben, se ga odvrže in se ustvari drugega. Stranke so obče zelo kratkega življenja in če katera doseže povprečno človeško starost, je to že veliko. Kot politik Protič to vé. poleg tega pa se zaveda, da mora najprej služiti državi in narodu in šele potem sebi. Pri nas pa le poglejte male ljudi, kako se tepo medsebojno, da bi postali poslanci. Ne vedo, da je poslanska čast veliko breme, če se jo vzame tako, kakor je mišljena in kakor bi bilo prav. Koliko politikov pa imamo pri nas, ki bi se bojevali za določen cilj brez ozira

LISTEK.

Zgodovina I. 1918. v novi luči.

(Zanimiva razkritja.)

Konec.

Tedanji srbski poslanik v Parizu, Vesnić, poznejši ministrski predsednik („obznanaš“), je poslal 1. novembra 1918 (srbski koledar) svoji (srbski) vladi na Krf sledeči Pašičev telegram:

Pariz, 1. XI. 1918.

Osebnost za Stojana Protiča. Priobčil sem danes Korošču, Trumbiču in Čingriju, da sem prejel s Krf odgovor, da naše delo v Ženevi ni dobilo odobrenja in da se iz telegrama ne vidi, kako misli o njem prestolonaslednik, ter da je zaradi tega kabinet podal ostavko. Ta vest jih je jako pretresla in iznenadila. Eden njih je rekel: Toraj Srbija ne pristane, da bi se stvorila ena država?

Odgovoril sem jim, da Srbija, to je prestolonaslednik in srbska vlada ne prenehajo dalje delati, da se oživljuje kriska deklaracija, samo ne odobravajo način dela, ki smo ga mi izvršili. Ta tretja zajedniška vlada ne more biti odgovorna, izvršujoča posle, ako sedi in dela tu v Parizu.

Poleg tega je prenešeno politično in vojno delo na telo, ki ni odgovorno niti parlamentu niti kralju ter ne polaga prisege kralju.

Kaj naj se torej zgodi? vprašujejo oni. Odgovoril sem jim, da se mora dogovor spremeniti, da „ženevskega sporazuma“ ne izvršimo, temveč, ta sestavimo eno samo vlado za vse dežele in da v to vlado vstopijo naši opozicijski poglavarji in pa prvaki, ki jih kandidira „Narodno Veče v Zagrebu, — ali pa, da se sestavi komite, v katerega bi vstopili naši in njihovi kandidati ter bi bil ta komite postavljen v službo ministrstva zunanjih del in ministrstva voj-

ne kot posvetovalen organ, ki bi lahko sledil delu obeh ministrstev. Sploh se mora izmeniti obeh ministrstevimhy mora izmena izvršiti v tem smislu, da bo prilagodena današnjemu položaju. Zajedniška vlada se mora brzo sestaviti ter bi se to izvršilo brzojavnim potom. Samo tako je mogoče popraviti in spremeniti zaključke v Ženevi.

Oni pa so izrabili željo, da se še enkrat vidimo, predno odidem, a sedaj hočejo v avdijenco k Pišonu, Klemensoju in, če mogoče, tudi k Poankareju. Iz tega koraka se zopet vidi tendenca, da se hočejo prerivati še naprej, pa čeprav že po ženevskih zaključkih spada zunanja politika pod novo zajedniško ministrstvo. Pozneje Vam javim rezultat mojega ponovnega razgovora s Koroščem, Trumbičem in Čingrijo. Pašič. Prosim priobčite prestolonasledniku.

No 209.
Vesnić.

Ta brzojavka je 2. novembra 1918 prišla na Krf, a že naslednji dan je srbska vlada odpovala v Belgrad, kamor je prispela 10. novembra. A že 18. novembra (po našem koledarju 1. decembra) so prišli v Belgrad odposlanci „Narodnega Veča v Zagrebu, na čelu jim Korošecev namestnik, Svetozar Pribičević. Med tem je namreč doma dalmatinska vlada iz Splita poslala vsem narodnim vladam predlog, da se „ujediničenje“ s Srbijo takoj izvede. Ljubljanska „narodna vlada“ je temu predlogu pritrčila, nakar so slovenski, hrvaški in dalmatinski člani „Narodnega Veča“ v Zagrebu odšli v Belgrad in tam 1. decembra (po srbsko 18. novembra) proglasili ujedinjenje za izvršeno.

Te dokumente je objavil sedaj Stojan Protič. So zelo značilni in pomembni za vso našo notranjo politiko. Da so istiniti, o tem ni dvoma!

na desno in levo? Koliko politikov imamo pri nas, ki bi zavržli ministrske se-deže, udobno življenje itd., zaradi svoje ideje, ki so jo spoznali za dobro ter se za njo brezobzirno bojevali?

Volilni boj gre torej za ustavno revizijo. Kakšna bo ta revizija? Takšna, kakršni bodo ljudje v parlamentu, ki jo

bodo zastopali. Naše ljudstvo je v ogromni večini za revizijo. Naše ljudstvo pa hoče tudi, da prinese revizija federacijo in ž njo njegovo lastno državnost. Naše ljudstvo bo šlo v volilni boj z zavedno mislijo o lastni zakonodaji na lastnih tleh vzraslega ljudstva!

Nasvet slovenskim volilcem.

Volitve za državni zbor se bližajo in volilni boj je v polnem jeku.

Za naklonjenost slovenskih volilcev se poteguje danes cela vrsta strank. Ljudje, ki razmere poznajo, pravijo, da nemo imeli letos v Sloveniji okoli 10 „škrinjic“ postavljenih; toliko „st.ank“ in „skupin“ bo baje nastopilo.

Jasno je, da bo mnogo ljudi te obliče „strank“ in „skupin“ popolnoma zbeganih, da se bodo težko odločili, komu naj oddajo svoj glas, kajti sladkih besed in lepih obljub bo en kandidat bolj poln kot drugi.

Naš namen ni delati „štimunge“ za eno ali drugo „stranko“ ali „skupino“. Nekaj pa le lahko povemo slovenskim ljudem:

1. Vprašajte vsakega, kdor se poteguje za vaše glasove: Ali priznava, da smo Slovenci samostojen narod, ali pa tega ne priznava? Da ali ne!?

Kdor ne priznava, da smo Slovenci narod, sam svoj narod, ampak nekaj mešetari okoli vas z nekim „jugoslovanskim“ narodom in slepari s slovenskim „plemenom“, temu pokažite vrata — tak možakar je „sloueinski plemen“ ali ane suorte preshizh“, kakor je bilo zapisano v zadnji številki „Avtonomista“.

2. Vprašajte vsakega, kdor se poteguje za vaše glasove: Ali priznava potrebo in opravičenost lastne državnosti oziroma potrebo in opravičenost zvezne države (federacije), v kateri bi dosegli Slovenci svojo zakonodajno moč —, ali pa tega ne priznava?

Kdor je za „lastno zakonodajo na slovenskih tleh vzrastlega slovenskega naroda“, to lahko brez ovinkov pove in temu zaupajte in mu dajte svoj glas. Kdor pa slepomiši okoli vas z neko „samoupravo“, temu pokažite v darašnjeju „Avtonomistu“ prvo notico med dnevnimi vestmi in mu recite: Za samoupravo se zahvaljujemo, dokler nam bodo lahko drugi vlekli denar iz žepa. pač pa si hočemo dati svoje postave sami. Najprej zakonodajno moč potem pa — samoupravo.

Kdor ho upošteval ti dve vprašanji in odgovore na ti dve vprašanji, bo kmalu na jasnem, s kom ima opraviti in bo

tudi na jasnem, komu naj da svoj glas. Zahtevajte pa na ti dve vprašanji le en odgovor: **Da ali ne.**

Pa bodo mnogi rekli: Ali imam pravico tako vprašati?

Zakaj pa ne? Ne samo pravico imate, ampak to je celo vaša dolžnost! Danes je že tako, da so volilni organizirani v strankah. V stranki, namreč v demokratično urejeni stranki, pa ima glavno besedo organizirani volilci. Skupna volja volilcev je odločilna in edino merodajna in nad to voljo ga ni gospoda in „načelstva“ in „vodstva“ strank ali skupin nimajo druge naloge, kot da to skupno voljo izvrše. Zato je tudi izraz „vodstvo“ nekoliko nepravilen, ker demokratično organizirane stranke nihče ne „vodi“, ampak ji ena ali več oseb le „načeljuje“, to načelstvo pa je samo izvršilni organ stranke volje in nič več. Res je sicer, da bodo organizirani volilci mnenje svojega načelstva upoštevali, če se jim bo zdelo dobro, pravilno in upoštevanja vredno, ampak tako „mnenje“ ni in ne more biti povelje!

Zato pravimo slovenskim volilcem vseh strank in skupin: Ali se zavedate svoje moči in svojih pravic? Ali ne veste, da imate ravno vi tisto moč v svojih rokah, da prisilite svoja vodstva in načelstva, da jasno in odkrito priznajo: **1. da smo Slovenci narod in 2. da zahtevate „lastno zakonodajo“ na slovenskih tleh vzrastlega slovenskega naroda?**

Zakaj n. pr. ne bi smel slovenski „samostojni kmet“, ali pa slovenski komunist, ali pa slovenski narodni socialist itd. zahtevati od svoje stranke, da priznava **1. ekzistenco slovenskega naroda in 2. upravičenost lastne zakonodaje za ta narod?** Če pa se eno ali drugo „vodstvo“ tej zahtevi volilcev pokori, potem naj gre in naj si išče svoje glasove, kjer hoče!

Zato vprašajte na vsakem shodu vsakega govornika: **1. Ali si Slovenec? in 2. Ali si za lastno slovensko zakonodajo ali ne?**

Po odgovorih, ki jih boste dobili, se ravnajte 18. marca.

Volilni govor slovenskega politika.

V slovensko vas je prišel v nedeljo dopoldne mož.

Ta mož je bil slovenski politik. Ker je bil politik, je počakal po deseti maši iz cerkve odhajajoče ljudi, jih povabil naj ga poslušajo, ker bi jim rad povedal nekaj zelo važnega in je govoril tako: „Dragi volilci! — Že dolgo let politikujem, ampak priznati moram, da takih oslov in kozlov ni nikjer ra svetu kakor so v Sloveniji (Mrmranje). Nikar ne mrmrajte, ampak poslušajte, da vam povem, zakaj ste vi osli in kozli.“

Vam se včasih nekaj zasanja, da bi bili vi radi na svoji zemlji svoj gospod-

je (Medklic: Zakaj pa ne?). Vidite, dragi moji, to je ravno tista vaša velikan-ska oslarija in kozlarija. Vi hočete biti gospodje, vi?! Kakšni gospodje pa? (Nemir med poslušalci).

Gospodje, vi niste nobeni gospodje in nikdar gospodje ne boste! Vi ste rojeni hlapci in rojeni psi, ki jim je sojeno, da se pokore in ubogajo in svojim gospodarjem služijo! (Molk med ljudmi.)

Vidite, ljudje, tako je in nič drugače! Če pa ste rojeni hlapci in psi, sledi odtod nujna potreba, da to tudi na vekomaj veke ostanete (Medklic: Zakaj pa?).

G. Protič je te dokumente objavil šele sedaj proti Pašiču. Teh dokumentov pa razven nas, doslej nobeden slovenski list ni objavil, čeprav so bistvene važnosti! In vprašamo se: Zakaj ne? Zakaj mi Slovenci nismo smeli ničesar zvedeti o dogodkih v Ženevi in v Parizu cela dolga štiri leta?

Iz teh dokumentov tudi sledi, da je edini Protič šel dosledno in jasno svojo pot, kakor jo hodi še dandanes. Pašič — „realen politikar“ — je bil tudi za federacijo; pozneje seve, ko je bila „situacija“ zanj ugodnejša, pa je postal strog centralist — proti Protiču. Med „prečani“ ni bilo nikogar, ki bi prav vedel, kaj hoče. Zato smo „prečani“ propadli v ustavnem vprašanju ter prišli pod centralizem, ki se je pozneje z ustavo še znatno poostiril in razširil.

Vse stranke in struje, ki so bile za revizijo Vidovdanske ustave so se doslej neprestano sklicevale na ta takozvani „ženevski sporazum“ glasom katerega je sam Pašič pristal na načelno federativno ureditev novo ustvarjene države Slovencev, Hrvatov in Srbov na eni strani in kraljevine Srbije na drugi strani. Ta sporazum je Pašič sicer sopodpisal, toda njegovi pooblastitelji — to je srbska vlada in prestolonaslednik — ga niso potrdili. Zato ta „ženevski sporazum“ ni nikoli bil resnica, ker je eden od pogodbnikov manjkal.

Pred publikacijo teh dokumentov — ob prvoslavnem Božiču 1. 1922. — tega pri nas nihče niti slutiti ni! Zakaj se je o tem pri nas tako trdovratno molčalo? Čemu in zakaj? Če je bilo temu tako, potem bi se ves naš ustavni boj ne opiral predvsem na znano krfsko deklaracijo in na „ženevski sporazum“!

Če pa morate hlapci ostati, morate biti zvesti in pridni hlapci in ubogljivi psi. Vidite, ljudje, ta stvar je tako: Psa, ki grize, gospodar nabije. Zvestega, pridnega in poslušnega psa gospodar sicer tudi tepe, ampak včasih ga tudi pohvali, ga dobrohotno potaplja po stegnih in mu vrže v kot cele pol žemlje, včasih pa tudi lepo, debelo kost. Ali ni lepa in debela kost nekaj dobrega? Posebno, če je še nekoliko namočena v purmanovo mast! Cmm!

Zato vam pravim, dragi volilci! Poslušajte mene in ubogajte mene: Bodite zvesti in pridni hlapci in gospodje (Medklic: ali na Dunaju, ali v Belgradu ali v Rimu?), visoki gospodje, vam pravim, nam bodo dali v purmanovo mast namočenih kosti in vi boste siti in debeli! Kar boste pridelali pečenke in mesa, bodo sicer pojedli visoki gospodje, n. pr. ovaj —, ampak pomislite, da

so tudi kosti dobre za vas, ki ste hlapci in psi!

Ne upirajte se torej in ne pečajte se z visoko-letečimi mislimi o gospodstvu, da bi namreč vi psi kdaj postali ali sploh smeli in mogli postati gospodje na svoji zemlji, ki bi sami jedli meso namesto kosti, ampak ostanite psi, kakor ste in jaz vas bom peljal pred visoke gospode, vas bom pohvalil, da ste pridni in zvesti psi in dobili boste v purmanovo mast namočenih kosti na prgišča.“

Tako je končal slovenski politik svoj govor v slovenski vasi. Samo eno je pozabil povedati ljudem, da namreč dobe graščinski lovci, kadar pripeljejo zdresirane pse pred svojega gospoda, lepo nagrado „na roke“, ker so pse zdresirali.

Slovenci! Ali razumete ta govor? Ali se boste dali večno dresirati?

Dnevne vesti.

Avtonomija in samouprava. Zadnje dni smo brali v slovenskem(!) jeziku zapisan stavek, da „avtonomija je humbug (— švindel), samouprava pa vse“. Kaj je na tem? Ker je razlika med avtonomijo, kakor jo razumemo in zahtevamo mi, in pa med „samoupravo“ precej težko razložiti na priprost in poljuden način, hočemo poskusiti z zgledom, ki sicer ni teoretično popolnoma pravilen, ampak vendarle stvar precej pojasni. Vzemimo kmečko posestvo. Oče in mati gospodarita, sin in hčer pa pomagata. Kadar je sin že večji, hoče iti tu in tam v gostilno ali pa si kupiti kakšno viržinko. Če pridno dela, mu da oče ob nedeljah kakšen goldinar, mati priloži še skrivaj kakšen zeksar, sestra mora dati pa dva goldinarja, ker so sestre zato tukaj, da svoje brate zakladajo z denarjem. S tem denarjem napravi fant, kar hoče: Ali ga zapije, ali zaigra, ali pa kupi svojemu dekletu „srce iz lecta“ z lepim zaljubljenim napisom. Če pa fant doma priredi junca, ga proda oče in oče spravi denar. Fant torej živi ob nedeljah od očetove milosti in to je neke vrste samouprava, ker on z „milostnim“ denarjem, kar mu ga oče da ali pusti, „sam upravlja“ ali gospodarji. — Ko pa fant doraste in potane polnoleten, ni nič več prav zadovoljen z „milostjo“, ampak bi rad grunt prevzel, da bi izkupiček za žito in živino sam spravil, da bi on sam odločal, kaj se bo sejalo in kaj ne in da bi on sam odločal, koliko bo v nedeljo dal za vino in koliko ne. Z eno besedo: Fant ne mara več očetove „milosti“ ob nedeljah, ampak hoče postati sam svoj gospodar na svoji zemlji, kjer on odloča, oziroma „si sam postave daje“. To ni več samouprava (ali „milost“), ampak to je „zakonodajna avtonomija“. — Kakor je s kmečkim fantom, tako je tudi s celokupnim narodom. Mi Slovenci ne maramo več „nedeljske milosti“, ampak hočemo biti na svoji zemlji sami svoj gospodarji, ker nismo več 18 letni pobje, ampak smo že nekoliko polnoletni. Najlepši izraz polnoletnosti pa je — zvezna država.

Hof- und Personalnachrichten. Seine Exzellenz der Herr Minister für Slovenien ohne Portefeuille, dr. Nikolaus Zupanič ist gestern aus Belgrad in Ljubljana eingetroffen und im Regierungspalais abgestiegen. Die Bevölkerung bereitete Sr. Exellenz auf Befehl der hohen Landesregierung herzliche Ovationen.

Nova kočevska železnica. Kakor izvem iz dobro poučenega vira, bodo začeli graditi novo kočevsko (Pucelj-Zupanič...-evo) železnico že prihodnji teden.

Poziv na občinske urade. Slavna občinska vodstva vljudno opozarjamo, da si pravočasno naroče pri okrajnih glavarstvih vzorno sestavljeno besedilo udanostne brzojavke na g. predsednika vlade Pašiča. Brzojavko naj podpiše odbor vsake občine, kamor bo napovedal svoj obisk g. minister za „Slovenijo brez portfelja“ in naj mu jo izroči še pred začetkom od občine nar. čenega kosila.

Prvi vzdih g. Pucelja. „Če bi vsaj količnik dobil, oh, količnik dobil!“

Pes, krava in osel. Po Ljubljani se širi sledeča pripovedka: Živali iz Jugoslavije so poslale pred božji tron posebno deputacijo. V deputacijo so izvolile psa, kravo in osla. Bog Oče je deputacijo milostno sprejel in najprvo na-

govoril psa: „No, kaj pa ti?“ — „Ljubli Bog Oče“, pravi pes, „meni se jako slabo godi. Vsak mi pravi: Ti prokleti pes, mrha pasja in tako dalje in to je hudo!“ — „Kaj pa Ti,“ vpraša Bog Oče kravo. — „Meni ni nič boljše kot psu,“ odgovori krava. Vsak mi pravi: Krava pijana, krava nerodna in tako naprej in to je hudo.“ — Končno se obrne Bog Oče k oslu: „Tebe pa že poznam in Tvoje pritožbe. Kaj ne: siva barva, trnje in osat in dolga ušesa, seveda. Ampak najprej mi povej: Kako pa Ti sploh prideš v to deputacijo?“ — „I, izvolili so me, pa sem prišel“, odgovori osel. „Sicer pa tisto o trnju in osatu in dolgih ušesih ni nič res,“ nadaljuje osel, „kajti meni se čisto dobro godi in sem prav zadovoljen.“ — „Kako pa to, da si enkrat zadovoljen?“ — „Ker upam, da bom kmalu minister postal,“ se odreže osel.

Bratam Sloueinzam posiljaljo gospud minister Shupanizh ta narleipshe plemenske posdrave ino perzhakujejo da im buodo sloueinski plemenzi tiga osemnaistiga sushza dali tuo ta uelko oduses.

„Iz zanesljivega vira“ poročajo „Slovenskemu Narodu“ iz Belgrada, da je inženjer Kavčič imenovan za šefa sekcije za trasiranje nove kočevske železnice. — Mi mislimo, da je naš „dobro poučeni“ vir mnogo boljši kot „Narodov“ — „zanesljivi vir“. Začeli bomo torej prihodnji teden.

Dolarji in koruze. Najprej so rekli, da bo dinar „poskočil“, čim dobimo dolarje iz Amerike. „Poskočil“ je res, ampak je tudi padel. Sedaj pravijo, da bodo prodali na tisoče vagonov koruze, da bo dinar še enkrat „poskočil“. „Poskočil“ bo, toda takrat, ko bo koruze zmanjkalo kakor je zmanjkalo dolarjev, se bo ponovila stara zgodba.

Novi listi. 1. februarja je začel izhajati v Ljubljani „Ljudski dnevnik“, zadnji četrtek pa „Ljudski tdnik“. Oba lista sta glasili „Narodne ljudske stranke“ oziroma dr. Ivan Susteršiča.

Rubežen. Sodišče kraljevine SHS je dovolilo trgovcem, ki so dajali moko itd. bolnišnici kraljevine SHS v Ljubljani, da smejo za svoje neizplačane terjatve v bolnišnici izpeljati rubežen. Trgovci so to storili in tudi dobili nekaj denarja. Bolnike bo bolniška uprava nadalje prehranjevala z znanim „suhim sočivjem“, katero so imenovali v vojski „Drahtverhau“.

Centralistično „Jutro“ brani — slovensko-narodno interese! „Slov. Narod“ je pretekli teden poskušal na svoj način braniti oziroma opravičevati volilno zvezo med velesrbskimi radikali in Nemci v Sloveniji. Vsled te je napadlo centraldemokratsko „Jutro“ svojega narodno-naprednega - radikalno - velesrbskega - samostojno - kmečkega itd. tovariša, ki nosi firmo: Slovenski Narod — s sledečimi besedami: „Žalostno je to, da se list, ki vso svojo preteklost bazira (naslanja) na narodni ideji, na stara leta tako ostudno obnaša... Mesto da „Slovenski Narod“ slepomiši, naj raje kar odkrito pove, da je v službi radikalov in da so mu velesrbski radikalski interesi ljubši kot slovensko-narodni.“ — Tako se torej tudi centralistično „Jutro“ včasih spomni, da so slovensko-narodni interesi še vedno na svetu. Škoda pa je, da ne pove, da so ravno slovenski mlado-demokratje okoli „Jutra“ bili tisti, ki so slovensko-narodne interese najbolj

oškodovali s svojim klečeplazenjem pred Belgradom, ki se jim je zdelo silno koristno, dokler so bili na vladi — demokracije.

Kužki. Jugoslavija od Triglava do Vardarja in od Soče do Balkana je domovina neke posebne vrste kužkov. Vsak kužek v teh krajih ima okoli vratu jermenast ovrtnik, na ovrtnik pa je pritrjena na eni strani vrstica, na drugi pa obešena posebna marka z napisom NRS, JDS, VLADA, in tako naprej. Vrvice drži v rokah nekaj gospodov, ki uboge kužke vlačijo enkrat sem, enkrat tja, enkrat jih pretepajo, enkrat jih hvalejo, enkrat jih med seboj naščujejo, enkrat jim vržejo kakšno kost, da se kužki zanjo grizejo in ne vidijo pečenk, ki jih gospodje jedo. Včasih pa nastane med kužki, ki imajo vrvice in marke, velik nemir. To se zgodi vselej, če se med kužki pojavi eden, ki nima ne vrvice, ne marke. — „Kakšen kužek pa je to?“ — se vprašujejo gospodje. — „Kakšen kužek pa je to?“ — se vprašujejo drugi kužki. „Ali se nič ne boji šintarja?“ — se vprašujejo vsi. Tudi v Sloveniji se včasih pokaže tak kužek, prav domače sorte, ki teka po svoji volji, kamor hoče in se ne zmeni ne za vrvice, ne za marke, ne za kosti in ne za šintarja. Če ga kdo brčne, odskoči, včasih se komu zaleti pod noge in mu raztrga hlačnico in če ga le preveč zjeze, zafrkne rep „na krivec“, vzdigne zadnjo nogo, opravi svojo navado in divja veselo in razposajeno dalje. In kadar bo v naši domovini mnogo takih kužkov, ki se ne bodo dosti menili ne za vrvice, ne za marke, ne za nagobčnike in ne za šintarje, takrat se bo začelo vsem kužkom dobro goditi, kajti taki kužki se bodo enkrat

zapodili ne pod mizo po kosti, ampak na gosposko mizo, odkoder bodo odnesli pečenko s krožniki in s servije vred.

Javna beseda. Prvi primer: Pri nas se je zglasil osebno g. Pavlovčič, posestnik iz Brezovice in je zaprosil, da sledeče njegove besede, ki jih je bil izrekel pred pričo, natisnemo v našem listu. On pravi: „Čutim se dolžnega javno povedati, da imam svojo novo hišo zahvaliti „Avtonomistu“ in Bogu, ki mi je dal pamet. Čital sem njegove gospodarske članke, zlasti o valuti in sklenil sem, zidati novo hišo. Dasi so me opozarjale razne „kapacitete“ češ, nikar ne stori tega, ker se bo z ameriškanskim posojilom naša valuta zvišala, boš moral vračati dober denar za slabega in uničen boš. Zgodilo pa se je natančno tako, kakor je „Avtonomist“ leto poprej napovedoval in nova hiša je zdaj — moja. Hvala Vam.“ — Drugi primer: Delavec J. Kozjak nam pa piše: Prava povest mojega življenja se začne leta 1914. ko sem moral k vojakom, k c. in kr. bataljonu 7. Kot vnet Avstrijec sem šel v ogenj „za vero, dom, cesarja“. Iz te vojne burje sem se vrnil kot dober Jugoslovčan, ampak ne takšen kakršni so tisti Jugoslovčani, ki iz tega delajo dobiček na škodo vsega delovnega ljudstva. Sem za pravico in svobodo narodov! Zato upam, da bo 18. marca večina ljudstva v tej državi za federacijo. Za njo hočemo glasovati!

Družba ILIRIJA, Ljubljana

Kralja Petra trg, 8. — Telefon števil. 220
Nakup gozdov. — Eksport lesa. Prodaja drv in premoga v Ljubljani na drobno in debelo.

Domači zdravnik.

Prehlajenje

Popolnoma zdrav človek se v čistem, zdravem zraku prehladiti sploh ne more. Pomorščaki, planinci, lovci in sploh ljudje, ki živijo dalj časa izven navadnih bivališč, skoro ne poznajo prehlada. Cele noči lahko prebijejo v dežju pod milim nebom, zebe jih lahko, da jim odmrznejo uhlji, najhujši preprihi, oziroma veter jih lahko malodane odnese, prehladili se pa vendar ne bodo. Kakor večina boleznij je namreč tudi navadno prehlajenje infekcija z bakterijami in nastane le pod pogojem, da je prišel dotičnik v posredno ali neposredno dotiko s že na prehlajenju obolelimi ljudmi.

Tako je znano iz polarskih ekspedicij, da so bili pogumni popotniki nešteto krat premočeni, pogosto

do kosti premrazeni, ležali marsikatero noč na snegu pod milim nebom in vendar niso zboleli na prehlajenju, dokler niso načeli nekega zaboja z oblekami, katere so prinesli seboj iz mesta. Dotična oblačila so bila seveda že nošena in na njih so se držale med prahom druge kakovosti tudi bakterije, povzročiteljice prehlajenja, in od tedaj so obolevali popotniki mož za možem na navadnem prehlajenju. Istotako je bilo znano, da na tem ali onem malem otoku sredi Tihega oceana niti domačini niti došli Evropejci skozi več let niso obolevali na nahodu in katarju v sopolih sploh. Prišel je pa nekega dne na otok človek bolan za bronhijalnim ka-

tarjem, in sedaj se je naselila z njim na otoku tudi ta bolezen, ki je potem napadala drugega za drugim, ne izvzemši temnopoltih domačinov. Takih primerov bi se dalo navesti še več; vsaj vsak turist ve, da se na planinah, tudi v najslabših vremenskih razmerah človek skoro nikdar ne prehladi.

Prehlajenje se torej nalezlo od človeka do človeka in sicer, doma v

družini po direktnem dotiku, po poljubu, po jedilnem orodju, po perilu in na podobne načine. Največkrat pa nastopi ta bolezen po prahu in sicer pri pometanju, posebno pa pri velikem »kvartalnem« snajenju, ker tedaj dviga gospodinja in njene pomočnice prah iz zadnjega kotička v zrak in z njim seveda tudi bacile že davno prebolelih boleznij. (Dalje prih.)

Gospodarstvo.

Temeljni pojmi o borzi.

Kako se dajo umetno dvigniti kurzi na borzi, dokazuje sledeča zgodovinska anekdota, ki se je dogodila l. 1910. na dunajski borzi. 16. junija 1910 se je nenadoma začelo povpraševati po „Donnauregulierungs“ srečkah, ki so imele prejšnji dan vrednost 288 K 60 vin. komad. Vsled nenadnega povpraševanja pa se je njihov kurz takoj dvignil na 296 K. Zakaj? Nekdo je naročil pismeno pri vseh dunajskih bankah, naj kupijo zanj te srečke, kolikor jih le dobe. Večina teh srečk pa je bila v trdnih rokah in jih „na trgu“ ni bilo mnogo dobiti. Posamezne banke so imele teh srečk zelo malo, komaj po kakih 5 komadov. Vendar je prebrisanec, ker se je istočasno obrnil na mnogo bančnih zavodov, dobil več sto komadov v svoje roke. Mnogo bank mu je namreč prodalo srečke „in bianco“ — to se pravi ne da bi jih resnično imele v svojih tresorjih in v upanju, da jih bodo lahko kupile na borzi. Toda, ko so te banke prišle na borzo nakupovat te srečke, jih tam ni bilo dobiti, ker jih je prebrisanec že nekaj dni sam vse pokupil, kar jih je le dobiti mogel. Kdor je toraj te srečke hotel kupiti, je moral več ponuditi za nje — njihov kurz je rasel. Posesnik srečk je sedaj lahko srečke prodal po višji ceni kot pa jih je bil sam kupil. Kurzi se lahko menjajo po različnih spekulativnih dejanjih, kakor sledi iz navedenega primera. Največkrat se to zgodi z navideznimi nakupi in prodajami. N. pr. takole:

Dva borzijanca se domenita, kurz kakšnega vrednostnega popirja „popraviti“ z navideznim nakupom in prodajo. Recimo delnice x banke veljajo 250 dinarjev. Nekdo, ki poseduje mnogo teh delnic, skuša njihov kurz „regulirati“, to je dvigniti. Oba borzijanca se zmenita, da bodi kurz teh akcij 300 dinarjev in skleneta medseboj navidezno kupčijo, ki med njima ne velja, ampak je le domenijska igra. Ker je bila kupčija napravljena na borzi, pride v borzni kurzni list in tako notira danes kurz teh delnic 300 dinarjev, se je toraj povišal za celih 50 dinarjev. In ljudje so lehkoverni, vidijo,

da kurz teh delnic raste in takoj jih začno nakupovati.

Drugi takšni borzni manevri so tudi: nakup delnic v namenu, da njihov kurz pade, ali nakup delnic, da se dobi večino v dotičnem podjetju. Vpliv na kurz ima tudi takozvani kurzni odbitek, ki se navadno od vrednosti odračuna, ako je kupon že odrezen, toraj dividenda za preteklo leto že izplačana in podobno.

Na borzi se tudi dogodi, da se več borzijancev združi v namenu, da kurz kakšnega vrednostnega popirja umetno dvignejo ali pa povzročijo njegov padec — kakor jim pač kaže zaslužek. Interesanten v tem pogledu je nastopi primer: Meseca svečana l. 1919. so neki ogrski špekulanti telefonirali iz Budimpešte na dunajsko borzo, da so komunisti v Budimpešti borzo razdeljali in vse banke oplenili. Na to vest so vsi ogrski vrednostni popirji na dunajski borzi silno padli, zakaj vsakdo, ki jih je imel, se jih je hotel znebiti. Špekulanti iz Budimpešte, ki so imeli svoje zaveznike na burzaju, so pa te popirje po ceni kupili. Ko se je izkazalo, da je bila alarmantna vest popolnoma zlagana, so bili popirji že — v tujih rokah. Isto se je zgodilo meseca oktobra istega leta, ko je antanta kupila na dunajski borzi nekaj avstrijskih popirjev. To je izzvalo silen naval občinstva, ki je potem malovredne avstrijske državne popirje plačevalo po visokih cenah. Takšnega navala dunajska borza ni doživela ne prej ne pozneje.

Borze so po raznih krajih različno organizovane. Imamo efektne in blagovne borze. Tudi so različne po času, v katerem poslujejo: dopoldanske, popoldanske, opoldanske in večerne borze. Borza ima svoj statut, ki ureja poslovanje posredovalcev — senzalov — in njihov zaslužek, ki se imenuje navadno kurztaza. Ti senzali imajo nekak svoj jezik, rabijo izraze za kurzne vrednote, ki so nenavadni, n. pr.: parket, kulisa, šranga itd. Razpoloženje na borzi — glede kupčij — imenujejo „čvrsto“, „razburljivo“, „tiho“, „brez veselja“, „živalno“, „padajoče“, „napredujoče“. Kupčije se imenujejo: „denar“, „aranžma“, „dobavne“, „časovne“, „terminske“, „realne“, „špekulativne“ itd.

Kakor že omenjeno, se delajo kurzi posameznih vrednostnih papirjev po bilanci dotičnega podjetja, poslovnem položaju, višini dividend, vendar se pri tem upošteva tudi takozvana borzna tehnika. To so tisti faktorji, ki uplivajo na določitev kurza posameznih delnic ali srečk. Borzno tehnično stoji „popir“ ugodno, ako ga je malo naprodaj, ako ga lahko kupiš, kadar in kolikor hočeš. Na primer: delnice trboveljske premogokopne družbe se težko dobi, ker jih vsakdo, ki jih ima, hrani. Zato stoje v kurzu visoko, višje, kakor pa to odgovarja dividendi, ki se na nje dobi.

To je kratek pregled o borzah. Prihodnjič bomo morda šli na borzo samo in videli, kaj in kako se tam godi.

ZA KMETE.

Skrbite za dobro seme.

Ena najvažnejših skrbi vsakega kmeta bi morala biti skrb za dobro seme. Od dobrega semena je namreč v veliki meri odvisna tudi bogata ali revna žetev.

Zemlja, ki jo obdeluje naš kmet, je po svojih sestavinah in po svoji kakovosti zelo različna. Različna je zemlja tudi po svoji legi. Ena njiva je solčna, druga ne; en travnik leži v ravnini, drugi visoko v hribih. Različno je tudi podnebje, ki znatno vpliva na rast rastlin.

Vse te stvari mora pameten kmet dobro poznati in upoštevati, kaj bo tu

Poslovne knjige

kupite najceneje pri tvrdki **LINEA** tovarniška zaloga

Alfonz Škof, Ljubljana, Gosposvetska c. 10.
(nasproti protestantske cerkve).

Špecialna naročila raznih Journalov. Iste dobavim v najkrajšem času.
Za trgovce znaten popust.

Velikonočne pesmi.

Krepki diatonični mešani zbori. Ima Franc Rozman, organist v Veliki Nedelji. Cena: denar naprej Din 6.—, po povzetju Din 10.—, za Ameriko 10 izvodov 1 Dolar.

Šmarnične trte.

Proda se 15.000 prvovrstnih in boljše vrste belih šmarničnih trt, komad po 3 krone. Oglasi se pri Vinko Vunk, Senčak, pošta Juršinci pri Ptuj.

Slavska banka d. d. podružnica Ljubljana

Zagreb preje Jugoslovanska Union-Banka Beograd
Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj,
Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota Osijek, Rogaška Slatina,
Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Afilijacije: Budapest: Balkan Bank v. t. Split: Jugosl. Industr. banka. W. en: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica 200.000.000 K

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Vloge na vložne knjižice se obrestujejo do nadaljnjega po 5% na leto.

ali tam vsejal. Danes ne zadostuje več seme razmetati po njivi kakor je to bilo njega dni, ker je umno kmetijstvo postalo danes silno obsežna znanost.

Na podlagi poznavanja zemlje, do katerega nam pomorejo kemične preiskave na kemičnih preizkuševališčih — tak zavod obstoji tudi v Ljubljani — določimo, ali bomo na kakšnem svetu z boljšim uspehom sejali žitne vrste ali pa travo, spoznamo pa tudi, kakšne vrste žita ali trave bomo tam z največjim uspehom sejali.

Nato se je treba odločiti za seme. Kaj zahtevamo od dobrega semena? Od dobrega semena zahtevamo v glavnem sledeče: 1. Seme mora biti čisto, brez plevelnih primesi; in 2. mora biti zdravo, da gotovo kali in da razvije vse lastnosti dotične rastline v največji meri.

Pojasnimo stvar n. pr. na krompirju. V mnogih krajih imajo navado, da odberejo za seme najbolj droben krompir, češ za seme je že dober. To je velika napaka! Iz drobnega krompirja ne bo nikdar nič prida zrastle, ker ima droben krompir slabo razvite klice in v času, ko se klica razvija pod zemljo, tudi klici ne more dati dovolj hrane, ker je predroben. Zato je treba za seme odbrati najlepše in najdebelejše krompirje, ki so močno razviti in ki imajo močne klice in okoli klice dovolj „mesa“ na razpolago kot prvo „hrano“ za klico, dokler še ne morejo korenine iz zemlje narskati dovolj hrane za nadaljni razvoj rastlin.

Kar smo povedali o krompirju, velja tudi za vse žitne vrste. Bogato pšenično žetev je mogoče dobiti le iz dobro razviti, krepkih in težkih pšeničnih zrn. Drobn, slabotna zrnca niso za seme.

Za izbiro semen se je pobrigalo pri ras doslej le malo kmetov. In vendar je to eden glavnih predpogojev za dobre uspehe!

Za gojitev raznih semen imamo posebno gojišča. V Sloveniji takega zavoda menda nimamo, razum v mali izmeri pri kmetijskih šolah. Toda tudi skromen začetek je boljši kot nič. Zato opozarjamo kmete, naj semenskim kulturam pri teh šolah posvečajo vso svojo pozornost.

Poznati zemljo, določiti tej zemlji prikladno dobro seme in temu semenu pripraviti vse pogoje za dober razvoj — to je vsa umetnost, ampak zelo težka umetnost kmetijstva.

Vrednost denarja. V Zagrebu je veljal na borzi (v četrtlet): 1 dolar 422 kron, 1 lira 20 kron 60 vinarjev. — V Curihu je veljalo 100 dinarjev 4 franke 90 centimov.

Žitne cene v Novem Sadu: pšenica 1750 kron, ječmen 1250 kron, koruza 480 kron, pšenična moka št. 0 2650 K za 100 kg.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5,—, s poštnino 25 para več.

Valentin Vojska

pleskar in ličar, Ljubljana, Cerkvena ulica št. 11. se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene zmerne. Delo solidno.

Knjigovoznica, kartonaža in galanterija

Miroslav Bivic, Ljubljana.
Sv. Petra cesta št. 29

Se priporoča sl. občinstvu p. n. tvrdkam za usročila vseh v to stroko spadajočih del. Velika zaloga šolskih map, notesov in blokov. Cene nizke. Postrežba točna. Delo solidno.

Popolnoma varno
naložite svoj denar v
**VZAJEMNI POSOJILNICI
V LJUBLJANI**
F. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve
po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%. Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Svinjske kože!

Tovarna usnja „INDUS“ d. d.

kupuje po najvišjih cenah

Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj
in zarezkov po 35 kron kilo
IIa, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po 18 „ „
Od hrvaških in ogrskih prašičev po 12 „ „

Kože prevzemamo v znanem skladišču

KARL POLAK, Ljubljana, Dunajska cesta 23.

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prost. Popravila točno in po najnižji dnevni cenl. Ambalaža in pločevine.

Naiboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.